

DE NAR UIT DE MAREMMEN,
DERDE DEEL: NAAR DE EEUWIGE STAD,
DOOR C. EN M. SCHARTEN—ANTINK.

FRAGMENTEN UIT HET EERSTE HOOFDSTUK.

I.

KONING," zei plotseling Don Pompeo. Heel zijn breede, gebruide kop lachte met een koninklijken lach. In de warme, bijna zwarte oogen tinkelde het plezier der zekere omsingeling, waarop bijzonderlijk zijn fijne neus zich scheen te spitsen. En binnen den vollen omvang van zijn blauw-zwart geschoren kin en kaken krulde triomfantelijk de oolijke, roode mond.

Renato schrok op; al speelde hij onfortuinlijk, dezen zet had hij niet zien aankomen. Verbouwereerd schoten zijn blikken het schaakbord over.

Het begon te schemeren in het laag vertrek; de gloed van het houtvuur in het leemen haardje werd bijna even sterk als de minderende avondgloor, die door het smalle venster binnenscheen.

Naast dat venster, als niet behoorend bij de twee schakers, zat een oud mannetje, met een lief, bleek gezicht en pluizig wit haar, en tuurde naar buiten, de Maremmaansche heuvelen langs, die rossig nog leefden in den afglans der stervende zonsonderganglucht.

't Was Spini, de jeugdvriend uit Arcidosso; voor een paar dagen was die bij Renato, in diens oude, Massaansche herberg, te gast gekomen.

En terwijl de schilder nog zocht, hoe het best zijn koning weer in veiligheid te brengen, vielen uit het torentje van het Seminarie drie kleine klokketonen eenzaam door de avondlucht.

Het gezicht van Don Pompeo nam een plechtige plooi aan, alsof zijn denken zich terugtrok in een innerlijk Domkoor; maar geen oogenblik verlieten de waaksche oogen het meedoogenloos door hem ontvolkte schaakveld.

Aarzelend verschoof Renato een der weinige pionnen, die hem nog restten.

Doch bij het venster was Spini zacht overeind gerezen en boog het witbevlokte hoofd boven de weerlooze, gevouwen handen.

„Angelus Domini . . .” prevelde hij.

Renato keek naar hem om; wat was hij ontroerend, zijn oude Vittorio Spini . . . Dan dwaalden zijn gedachten nog verder weg. Hij kon dezen avond zijn denken niet bepalen bij het spel. Van te veel dingen was zijn geest vervuld. Telkens zag hij twee lieve vrouwenoogen hem zorgzaam

beschouwen, — een blik die hem verwondde en niet losliet... Hoe had hij ooit kunnen denken, dat in zijn Maremmen nergens Flavia voor hem zou leven?... En Silvio, zijn kleine baas... wie zou er met hem wandelen 's morgens? Dan verdrong de angstige verwachting dier dagen, geladen van groote en wie weet tragische gebeurtenissen, deze teedere beelden. Gian Carlo had het hem geschreven: „de couranten tasten in het duister, onze chefs spreken het tegen, maar wij weten het allen, vóór 4 November in het land is, zullen wij Rome nemen, of vóór Rome vallen, al naar deze regeering van laffe honden zal blaffen of jankend op de vlucht slaan.”

Vier November, dacht Renato bedrukt, de herdenkdag van onze overwinning in den grooten oorlog! Maar wat zal deze opmarsch naar Rome ons brengen?

En opnieuw, en ten derde male, over het Seminarie-dak, klonken de drie kleine klokketonen van het Ave Maria eenlijk en helder door de ijle herfstlucht.

De koorheer bleef gedoken in een dubbele gedachte.

't Was of die lichtgetinte klank voortleefde in de wijde stilte der avondlijke Maremmen daarbuiten en in de stilte der lage schemerkamer die hen omsloot.

Tot plotseling Don Pompeo de schoongevormde hand met den topazen ring omhoog hief en zijn groen-beknopte, houten koningin in een edele vaart heel het schaakbord schuin deed oversteken.

„Koning!” waarschuwde opnieuw de triomfantelijke stem, sonoor van vreugde.

Renato, haastig en wat onbesuisd, verstak den bestookte achter den pion van daareven.

Maar Don Pompeo was onverbiddelijk. Rechtneer nu zond hij zijn houten furie, tot vlaknaast den bedreigden machteloze, die zichtbaar onbehagelijk zich voelde in zijn veelvuldige knobbels.

„Schaakmat!”

Nu eerst ontwaakte Renato met volle aandacht bij het blijkbaar verbroddeld spel.

— Kom, schaakmat!? Maar ja... te nemen was ze niet, de belaagster... een kasteel beschermde haar. En uitwijken kon hij ook niet... een vijandelijk paard loerde op z'n scheven sprong.

„Je bent erbij, vriend!” zegevierde de kanunnik; „niet minder schaakmat dan onze koning in zijn Quirinaal.”

Hij rees op, draaide het licht aan, zoodat plotseling Renato's nederlaag in al haar naaktheid ten toon stond. Dan schoof hij energiek een nieuw houtblok onder de roodverkolende tronken in den haard; 't werd 's avonds al koud daarboven, al was October nog niet op zijn eind.

Spini had zich van het venster afgewend en zette zich bij hen op een stoel aan den wand.

Renato spiedde nog uit, of er geen verhelpen meer was aan de hopelooze partij. Wat had hij slecht gespeeld! Hij gunde zijn geleerden vriend de schaak-victorie's zoo min als vroeger, al konden ze hem ook minder schelen nu.

„'t Wordt duister buiten,” peinsde Spini.

Ten leste lei Renato zich neer bij het onvermijdelijke.

„'k Ben erbij,” gaf hij toe. „Als ik dien raadsheer van daarnet nog maar had gehad....! Onze koning heeft er genoeg, maar wat doet hij met raadsheeren, die geen raad weten?”

Don Pompeo had zich in zijn eenigen, doch zeer indrukwekkenden leunstoel nedergelaten.

„Ik moet erkennen, Mussolini is een groot schaakspeler,” oreerde hij met edelmoedige ironie, „En een groot acteur ook! Om van den regisseur niet te spreken.... Napels is werkelijk een schitterende voorstelling geweest, en een fenomenaal succes!”

Twee dagen tevoren, den 24sten October, had uit alle deelen des lands Mussolini de keur zijner zwarte jongelingschap, veertigduizend in getal, te Napels saamgetrokken, — ten einde eens en vooral de macht en de tucht van het Fascisme te demonstreeren, en tegelijk met één slag het Zuiden te winnen voor zijn zaak.

In het theater San Carlo had hij zijn monumentale rede uitgesproken, en den dag daarop, in een nooit zoo gezienen optocht, de veertigduizend heel Napels door doen trekken, veertigduizend zielen van vuur, die de smeulende ziel van het Zuidervolk tot één laaienden brand van enthousiasme hadden aangeblazen.

Voorop de zwart-gehemde ruiters, de vroolijke, gebruide jongens van Emilia, dan de Man zelf te midden van zijn generalen staf, aan zijn zijde een tachtigjarigen Garibaldijn, met zijn rij gouden medailles op het roodwollen hemd. Recht tegenover het koninklijk paleis, op de Piazza Plebiscito, had Mussolini een tribune bestegen en vandaar den urenlangen stoet van Italië's schoonste jeugd gemonsterd.

Daar waren de makkers der herwonnen provincie's, met op hun vaandels de glorieuze namen uit den grooten oorlog; de mooie, trotsche kerels der Abruzzen, een herculische priester met een vlag vooraan; en die uit de Marken, en die uit Toscane, en de stoere knapen van de Romagna, 't geboorteland van den Leider zelf; en die uit Rimini, de beeltenis mee-dragend in hun rijen van een der eerste fascistische martelaren.... en het volk had de hoofden ontbloot, bloemen regenden neer. En het peloton van Viterbo volgde, en men zag een vrouw in rouwgewaad, op de borst de gouden medaille, toegekend aan de nagedachtenis van haar gesneu-